

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ТА ПОРЯДОК ПОДАННЯ ПУБЛІКАЦІЙ

До статей, що подаються до збірника наукових праць «Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: історичні науки», існують затверджені вимоги щодо оформлення та порядку подання публікацій. Прохання чітко їх дотримуватись.

Тематичні рубрики збірника наукових праць: всесвітня історія; методологія історії, історіографія та джерелознавство; середньовічна та ранньомодерна історія України; нова і новітня історія України. До друку приймаються також бібліографічні та джерелознавчі огляди, рецензії на нові видання.

1. ПОРЯДОК ПОДАННЯ ПУБЛІКАЦІЙ

До друку приймаються статті докторів наук, кандидатів наук, докторів філософії, молодих науковців (ад'юнктів, аспірантів, здобувачів), а також інших осіб, які мають вищу освіту та займаються науковою діяльністю.

Статті авторів, які не відповідають вимог видання, відхиляються та надсилаються на доопрацювання автору.

Редакційна колегія не розглядає статті описові та оглядові, а також такі, що не становлять загального інтересу й не містять значущих висновків. Кожна стаття обов'язково проходить перевірку на плагіат. Редколегія та незалежні рецензенти здійснюють внутрішнє та зовнішнє рецензування усіх статей та приймають остаточне рішення щодо їх публікації. Публікація відбувається з урахуванням дат подання статті та завершення рецензування. У результаті стаття може бути рекомендована до друку, повернена для доопрацювання або відхилена. В одному випуску можна публікувати не більше однієї статті одного автора. Редколегія залишає за собою право на редагування та скорочення статей. Передрук матеріалів збірника дозволяється лише з дозволу автора і редакції.

Усі статті збірника наукових праць «Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: історичні науки» з 2019 року отримують ідентифікатор DOI.

На сайті збірника можна переглянути останні випуски і наочно ознайомитися із структурою статті й анотацій, оформленням літератури, транслітерацією та ін.

Виклад статті повинен бути чітким, стислим, текст літературно опрацьовано без повторень. Автор статті відповідає за достовірність викладеного матеріалу, за належність даного матеріалу йому особисто, за правильне цитування джерел та посилання на них.

Статті, оформлення яких не відповідає вказаним вимогам, не приймаються до друку.

2. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ

Обсяг статті – 8-25 сторінок (16 000 – 40 000 друкованих знаків із пробілами) (*шрифт – Times New Roman, кегель – 14, міжстрічковий інтервал – 1,5, поля – усі 2 см, абзац – 1 см*). Форматування абзаців за допомогою інтервалів (пробілів) чи табуляції неприпустимий.

Індекс УДК (універсальний десятичний класифікатор) розташовують перед заголовком статті, окремим рядком, у лівому верхньому куті. Визначає індекс УДК автор.

Відомості про автора (авторів) вказують англійською та українською мовами після індексу УДК (команда – вирівнювання по ширині тексту) із зазначенням прізвища та імені, наукового ступеня і вченого звання, посади, місця роботи, повної адреси (місця роботи), e-mail кожного співавтора; рядком нижче – номеру **ORCID** (<http://orcid.org/>), номеру **Researcher ID** (<http://www.researcherid.com/>), **Scopus Author ID** (зазначається при наявності індексованих публікацій у Scopus) та вказівкою **DOI** (присвоюється редакцією). Усі відомості наводять у називному відмінку. Прізвище, ім'я автора (авторів) виділяють жирним шрифтом. Подається українською та англійською мовами. Номер **ORCID**, **Researcher ID** та **Scopus Author ID** визначає автор.

Заголовок статті. У назві бажано не використовувати ускладнену термінологію псевдонаукового характеру. Великі літери, окремий абзац без відступів першого рядка з вирівнюванням по центру. Подається українською та англійською мовами.

Анотація подається українською та англійською мовами (**не менше 1 800 символів із пробілами у кожній анотації**). Анотація подається згідно з вимогами наукометричних баз як структурований реферат, і повинна містити такі виділені елементи: *мета роботи, методологія, наукова новизна, висновки*.

ПЕРЕКЛАД АНОТАЦІЇ НА АНГЛІЙСКУ МОВУ ЗАБЕЗПЕЧУЄ РЕДАКЦІЯ.

Ключові слова – слова з тексту матеріалу, які з точки зору інформаційного пошуку несуть змістовне навантаження. Ключові слова подаються у називному відмінку, загальна кількість ключових слів – не менше п'яти і не більше семи, подаються українською та англійською мовами.

Основна частина статті повинна містити такі структурні елементи: постановка проблеми; аналіз джерел та останні дослідження; мета статті; виклад основного матеріалу; висновки і перспективи подальших розвідок цього питання. Усі частини статті повинні бути виділені.

Список використаних джерел і літератури. Згідно з вимогами МОН України до наукового фахового видання та міжнародними стандартами наукових публікацій, слід подавати два окремі списки використаних джерел і літератури:

1) перший, «Список використаних джерел і літератури», формують у алфавітному порядку, без нумерації, мовою цитованих джерел, спочатку кирилицею, потім латиною;

2) другий, «References», необхідний для коректного індексування посилань статті наукометричними та пошуковими системами; він дублює перший список латиною та наводить кириличні джерела у транслітерованому вигляді (<http://www.slovnyk.ua/services/translit.php>) та перекладі (назви дослідження автора). Для транслітерації російського тексту – систему Держдепартаменту США (http://shub123.ucoz.ru/Sistema_transliterazii.html). Список формують у алфавітному порядку латиною без нумерації.

Якщо цитоване джерело має назву англійською мовою (наприклад, стаття в науковому журналі), для правильного цитування необхідно вказувати саме його.

Обидва списки необхідно оформлювати за міжнародним бібліографічним стандартом APA (<http://www.apastyle.org/>).

У списку **References** не дозволяється використання кириличних символів, тому посилання в другому списку обов'язково мають бути оформлені латиною. Для перевірки наявності кириличних літер у латинському тексті (і навпаки – латинських у кириличному) можна скористатися [будь-якою](http://aruseni.alwaysdata.net/layouthighlight/) програмою (<http://aruseni.alwaysdata.net/layouthighlight/>). Після автоматичного транслітерування необхідно перевірити правильність отриманого результату і внести необхідні корективи. У списку літератури назви робіт на мовах, де використовуються нелатинізовані алфавіти, повинні бути перекладені англійською та поміщені у квадратних дужках; назви джерел повинні бути транслітеровані, у кінці слід вказати мову оригіналу у квадратних дужках.

Назви періодичних видань (журналів) треба наводити відповідно до офіційного латинського написання за номером реєстрації ISSN, які легко знайти на сайті журналу або в будь-якій науковій онлайн-базі.

Список використаних джерел і літератури необхідно готувати **СУВОРО** зі встановленими вимогами. На всі літературні джерела в статті повинні бути посилання. Посилання на літературу слід подавати **за допомогою не номерних, а дужкових посилань** – шляхом вказування прізвища автора та року роботи у дужках, відділяючи номер сторінки комою (Кентій, 1999, с. 56). Архівні джерела у тексті розкриваються повністю: (ГДА СБУ, ф. 2, оп. 31, спр. 4, арк. 89).

3) У списку використаних джерел обов'язково зазначати DOI для всіх публікацій, яким присвоєно цифровий ідентифікатор DOI.

3. ДОДАТКОВІ ВИМОГИ ДО ТЕКСТУ СТАТТІ.

– кожен аббревіатуру (або скорочення) слід вводити в текст у дужках після першого згадування відповідного повного словосполучення і лише потім нею можна користуватися;

– на всі таблиці й рисунки давати посилання в тексті статті;

– усі таблиці повинні мати заголовки (над таблицею, окремим абзацом тексту, без відступу, напівжирний);

– рисунки мають супроводжуватися підписами (під рисунком, окремим абзацом, напівжирний, вирівнювання за центром, без відступу; підпис не має бути елементом рисунка); нумерувати рисунки за порядком посилань у тексті.

– між словами ставити тільки один пробіл;

– розрізняти тире (–) та дефіс (-). Дефіс – це знак, що з'єднує частини складних слів. Під час друку має позначення маленької горизонтальної рисочки (-), та не відокремлюється пробілами від слів. Тире – це розділовий знак, що вживається для позначення прямої мови, пауз, перед це (це є), оце, то, ось (це) значить. Тире у тексті обов'язково з обох боків відділяють пробілами;

– не відділяти від попередньої цифри знак градуса, мінути, секунди, процента (25°; 5'; 30''; 77%);

– відділяти нерозривним пробілом (одночасне натискання клавіш Ctrl+Shift+Пробіл) знаки і літери на означення томів, частин, параграфів, пунктів, номерів сторінок тощо від наступної цифри (Т. 7; ч. 23; § 5; № 34; С. 28–30); загальноприйняті позначення одиниць виміру від попередньої цифри (45 пуд.; 150 грн; 32 км; 6 млн; 45 тис.);

– відділяти нерозривним пробілом ініціали та прізвище (В. А. Лавренов); скорочення після переліків (типу і т. п., і т. д.), перед іменами та прізвищами (п. Наталка, ім. В. Винниченка), перед географічними назвами (м. Кам'янець-Подільський, с. Моринці, р. Дністер);

– скорочення типу 80-ті, 2-го друкувати через нерозривний дефіс (одночасне натискання клавіш Ctrl+Shift+Дефіс);

– лапки використовувати парні лапки («»);

– апостроф має виглядати так – ' ;

– дати подавати через тире з пробілами. Перед скороченнями р., рр., ст. ставити нерозривний пробіл. Якщо дати наводити в дужках, то «рр.» не писати (1861 р., 1945–1947 рр., (1945–1947), XV–XVIII ст.). У сполученнях на означення десятиліть між датами ставити тире з пробілами: 40-х – 50-х рр., 1940-х – 60-х рр. Роки, що не збігаються з календарними, подавати через похилу риску (1997/98 навчальний рік; 2012/13 бюджетний рік);

– часові та числові інтервали оформляти через тире без пробілів (липень–серпень; 36–44);

– у цифрових даних, що включають більше п'яти цифр, після кожних трьох цифр ставити нерозривний пробіл (13 255; 457 357; 46 532,5 кг.).

Автори сплачують за редакційно-видавниче опрацювання, технічну підготовку, верстку, оприлюднення статті у відкритому доступі, підтримку електронного архіву та розсилку обов'язкових примірників бібліотекам України, виходячи із розрахунку 90 грн за одну сторінку формату А4 + сума-еквівалент 1\$ у гривнях за присвоєння Вашій статті DOI (міжстрічковий інтервал – 1,5).

Оплата за публікацію здійснюватиметься після того, як на Вашу електронну адресу надійде відповідь про позитивні 2 рецензії та прийняття Вашої статті до друку у випуск.

Здобувачі освітньо-наукового ступеня «доктор філософії» у разі одноосібного подання наукової статті та успішного її рецензування звільняються від оплати.

Для отримання примірника збірника автором статті:

Прізвище, ім'я, по батькові, місто, діючий моб. телефон, електронна адреса для зв'язку; **номер відділення НОВОЇ ПОШТИ та її адреси**, на яку відправлятиметься Ваш примірник збірника. За доставку збірника оплачує отримувач (автор).

ЗРАЗОК: Іваненко Іванна Петрівна, м. Київ, 098-355-88-32, Нова пошта №234 (вул. Кулика, 22). E-mail: ivanenko75@ukr.net

Контактна особа: Комарніцький Олександр Борисович, доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри історії України, відповідальний редактор збірника: телефон 067-951-65-26, електронна адреса: kob-1974@ukr.net

ЗРАЗКИ ОФОРМЛЕННЯ «СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ» ТА «REFERENCES» (<https://sp-history.kpnu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/10/zrazky.pdf>)

ПРИКЛАД ОФОРМЛЕННЯ СТАТТІ

DOI 10.32626/2309-2254.2021-31.22-32

УДК 355.58-057.87(477.43-21)КПІНО«192»

КОМАРНИЦЬКИЙ Олександр – академік НАНВО України, доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії України Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, вул. Татарська, 14, м. Кам'янець-Подільський, індекс 32301, Україна (kob-1974@ukr.net)

ORCID <https://orcid.org/0000-0003-3021-6550>

ResearcherID ABC-6699-2020

KOMARNITSKYI Oleksandr – NANVO Academician of Ukraine, Doctor of History, Professor, Professor of the Department of History of Ukraine, Kamianets-Podilskyi National Ivan Ohiienko University, 14 Tatars'ka Street, Kamianets-Podilskyi, index 32301, Ukraine (kob-1974@ukr.net)

Бібліографічний опис статті: Комарніцький, О. (2021). Участь студентів Кам'янець-Подільського ІНО в оборонно-масовому русі в СРСР у 1920-ті рр. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: історичні науки*, (31), 112–124.

УЧАСТЬ СТУДЕНТІВ КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКОГО ІНО В ОБОРОННО-МАСОВОМУ РУСІ В СРСР У 1920–ті рр.

Анотація. *Мета дослідження* – показати діяльність у середовищі студентів Кам'янець-Подільського інституту народної освіти (ІНО) осередків добровільних оборонних товариств, проаналізувати роботу молоді у складі військових гуртків. **Методологія дослідження** спирається на принципи конкретно-історичного підходу або історизму, об'єктивності, всебічності і цілісності, системності, а також на використання методів – аналізу та синтезу, історико-генетичного, історико-порівняльного, історико-типологічного, проблемно-хронологічного. **Наукова новизна** полягає у тому, що вперше в історіографії комплексно показано різні напрямки внутрішньовишівської роботи осередків добровільних оборонних товариств Кам'янець-Подільському ІНО, їхню просвітницьку роботу у місті та селах регіону. **Висновки.** У Кам'янець-Подільському ІНО у 1920-ті рр. певну увагу приділяли оборонно-масовій роботі. У першій половині десятиліття ця робота концентрувалася в осередках ТАПУКу і «Доброхім», абсолютну більшість у яких становили студенти.

Ключові слова: осередок, студенти, інститут, авіація, засідання.

PARTICIPATION OF THE STUDENTS OF KAMIANETS- PODILSKYI IPE IN THE MASS-DEFENSE MOVEMENT IN USSR IN THE 1920S

Abstract. *The study aims* to show the engagements of students of Kamianets-Podilskyi Institute of Public Education (IPE) in the centers of voluntary defense societies, to analyze the work of the youth in military circles. **The research methodology** is based on the principles of concrete-historical approach or historical method, objectivity, comprehensiveness and integrity, consistency, and on the usage of the given methods: analysis and synthesis, historical-genetic, comparative-historical, historical-typological, and problem-chronological. **The scientific novelty** involves in the fact, for the first time in historiography various directions of intra-university work of the centers of voluntary defense societies of Kamianets-Podilskyi Institute of Public Education, their raising awareness in the city and villages of the region are comprehensively shown. **Conclusions.** A lot of attention at Kamianets-Podilskyi Institute of Public Education was paid to defence-mass work. During the first half of the decade, the given work was concentrated in groups TAPUKu and "Dobrokhim," most of which consisted of students.

Key words: center, students, institute, aviation, meeting.

Постановка проблеми. Сучасна Україна позиціонує себе як демократична держава, важливим напрямом якої є побудова громадянського суспільства. Помітним аспектом у побудові такого суспільства є діяльність громадських організацій..... Серед них досить поширеними були добровільні оборонні товариства. Вони були важливою складовою оборонно-масової роботи в СРСР, який виник і розвинувся у міжвоєнний період.

Аналіз джерел та останні дослідження. Наше дослідження ґрунтується переважно на архівних джерелах, почерпнутих у Центральному державному архіві вищих органів влади і управління України і Державному архіві Хмельницької області. Значний фактичний матеріал містить тогочасна періодика. Створено численну наукову літературу, яка прямо чи опосередковано стосується питання діяльності громадських організацій у радянський період. Ґрунтовними дослідженнями з даної проблеми є роботи українських істориків С. Свистовича (Свистович, 2007), В. Молоткіної (Молоткіна, 2005), О. Пагірі (Пагіря), А. Яшанова (Яшанов, 2012), російських Л. Белової (Белова, 2008), І. Ільїної (Ильина, 2000), В. Нікулін (Никулин, 2010). У 2017 р. ми опублікували монографічне дослідження, у якому прослідковано деякі аспекти обраної проблематики (Комарніцький, 2017). Незважаючи на значний масив наукової літератури означена у темі статті проблема комплексно не вивчалася.

Мета статті. Спираючись на доробок попередників, наявну джерельну базу показати діяльність у середовищі студентів Кам'янець-Подільського ІНО осередків добровільних оборонних товариств, проаналізувати роботу молоді у складі військових гуртків.

Виклад основного матеріалу. Витоки оборонно-масового руху припадають на період громадянської війни, коли у радянській Росії почали виникати добровільні оборонні товариства.....

8 березня 1923 р. в СРСР започаткували першу патріотичну оборонну організацію – Товариство друзів повітряного флоту. Голова товариства А. Риков у зверненні до крайових, губернських та інших місцевих організацій ТДПФ акцентував увагу на тому, що вони повинні мати тісний зв'язок з профспілками, місцевими радами, молоддю, у т.ч. студентами (Держархів Вінницької обл., ф. р. 595, оп. 4, спр. 15, арк. 7, 8зв.). У тому ж році розпочало свою роботу Товариство друзів авіації і повітроплавання України та Криму (ТАПУК) (Свистович, 2007, с. 21). У 1924 р. було створено Товариство друзів хімічної промисловості («Доброхем») [«Доброхім»]), головною метою якого була пропаганда серед населення знань протихімічного захисту, застосування хімії у народному господарстві і в обороні країни, сприяння розвитку хімічної промисловості (Статут Товариства, 1925, с. 2).....

Висновки. Таким чином, у Кам'янець-Подільському ІНО у 1920-ті рр. певну увагу приділяли оборонно-масовій роботі. У першій половині десятиліття ця робота концентрувалася в осередках ТАПУКу і «Доброхім», абсолютну більшість у яких становили студенти.....

Список використаних джерел і літератури:

Белова, Л. П. (2008). Правовые основы функционирования общественных организаций в СССР (20–80-е гг. XX века). *Власть и управление на востоке России*, 2, 72–79.

Г. (1929). Кам'янецький ІНО – перший в стрілецькій справі. *Червоний кордон*, 79 (29 липня), 4.

Горбатюк, В. (2025). Чернігівська земля як центр формування української консервативної ідеології. *Сіверянський літопис*, (3), 25–36. DOI: <https://doi.org/10.58407/litopis.250304> (дата звернення: 23.01.2026).

Державний архів Вінницької області.

Державний архів Хмельницької області.

Ильина, И. Н. (2000). Общественные организации России в 1920-е годы. URL: <http://www.arran.ru/?q=ru/ilina1> (дата звернення: 17.02.2021).

Комарніцький, О. Б. (2017). *Студенти-педагоги у модернізації вищої освіти радянської України у 1920-1930-х рр.*: монографія. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня «Рута», 984 с.

Ленин, В. И. (1969). Оппортунизм и крах II Интернационала. *Полное собрание починений* (Т.27. Август 1915 – июнь 1916). Москва: Издательство политической литературы, 99–128.

Молоткіна, В. К. (2005). *Культурно-освітня діяльність громадських організацій в умовах НЕПу (1921-1929 рр.)* (автореф. дис... канд. іст. наук: 07.00.01 – історія України). Київ, 20 с.

Нелітун. (1924). Поширюємо справу авіабудівництва. *Червоний кордон*, 60 (27 листопада), 4.

Никулин, В. В. (2010). Общественные организации в советской политической системе: идеологические и организационно-правовые аспекты (1920-е годы). *Вестник Московского университета: Юриспруденция*, 3, 20–25.

Олександр. (1928). Осередок ТСО-Авіахіму при Кам'янецькому ІНО. *Червоний кордон*. 92 (14 серпня), 3.

Пагіря, О. Діяльність оборонних організацій в СРСР у 1920–1940-х рр. URL: <http://www.territoryterror.org.ua/uk/publications/details/?newsid=616> (дата звернення: 17.02.2021).

Пиха, Д. Д. (1967). Патріотичні товариства сприяння Червоній армії та обороні СРСР на Україні (До 40-річчя Тсоавіахіму). *Український історичний журнал*, 1, 122–124.

Рейфман, К. (1928). Що треба виправити (ТСО-осередок, при Кам. ІНО). *Червоний кордон*, 118 (13 жовтня), 7.

Свистович, С. (2007). Система радянських громадських об'єднань Української СРР у 20-30-ті роки ХХ століття. *Проблеми історії України: факти, судження, пошуки*: зб. наук. пр., (16), 16–26.

Статут Товариства Приятелів Хемичної оборони й Хемичної промисловости СРСР («Доброхем СРСР»). (1925). *Червоний кордон*, 78 (29 січня), 2.

Центральний державний архів вищих органів влади і управління України

Шахмарданбен, В. (1925). В Кам'янці. День Авіахіму в Кам'янці. *Червоний кордон*, 127 (19 липня), 4.

Шварц, І. (1924). Доброхем і студентство. *Студент революції*, 6, 27–29.

References:

Belova, L. P. (2008). Pravovye osnovy funktsyonyrovaniya obshchestvennykh orhanyzatsyi v SSSR (20–80-e hh. XX veka) [Legal basis for the functioning of civic organizations in the USSR (20-80s of the XX century)]. *Vlast y upravlenye na vostokey Rossyy*, 2 (43), 72–79. [in Russian].

Н. (1929). Kam'ianetskyi INO – pershyi v striletskii spravi [Kamianets IPE is the first in shooting]. *Chervonyi kordon*, 79 (29 lypnia), 4. [in Ukrainian].

Derzhavnyi arkhiv Vinnytskoi oblasti [The State Archives of Vinnytsia Region].

Derzhavnyi arkhiv Khmelnytskoi oblasti [The State Archives of Khmelnytskyi Region].

Ylyna, Y. N. (2000). Obshchestvennye orhanyzatsyy Rossyy v 1920-e hody [Civic organizations of Russia in the 1920s]. Retrieved from <http://www.arran.ru/?q=ru/ilina1>. [in Russian].

Komarnitskyi, O. B. (2017). *Студенты-педагогы и модернизация высшей школы радианской Украины в 1920-1930-х гг.* [Students-teachers in the modernization of higher education in Soviet Ukraine in the 1920-1930's]: monohrafiia. Kamianets-Podilskyi: TOV «Drukarnia «Ruta», 984 s. [in Ukrainian].

Lenyn, V. Y. (1969). Opportunizm y krakh II Ynternatsyonal [Opportunism and the collapse of the Second Internationale]. *Polnoe sobranie sochineniy* (Vol.27 Avhust 1915 – yun 1916). Moskva: Yzdatelstvo polytycheskoi lyteratury, 99–128. [in Russian].

Molotkina, V. K. (2005). *Kulturno-osvitnia diialnist hromadskykh orhanizatsii v umovakh NEPu (1921-1929 rr.)* [Cultural and educational activities of civic organizations in the NEP (1921-1929)] (*Extended abstract of Candidate's thesis*). Kyiv, 20 s. [in Ukrainian].

Nelitun. (1924). Poshyriuemo spravu aviabudivnytstva [Spread the industry of aircraft construction]. *Chervonyi kordon*, 60 (27 lystopada), 4. [in Ukrainian].

Nykulyn, V. V. (2010). Obshchestvennye orhanyzatsyy v sovetskoi polytycheskoi systeme: ydeolohycheskiye y orhanyzatsyonno-pravovyye aspekty (1920-e hody) [Civic organizations in the Soviet political system: ideological, organizational and legal aspects (1920s)]. *Vestnyk Moskovskoho unyversyteta: Yurysprudentsiya*, 3, 20-25. [in Russian].

Oleksandr. (1928). Oseredok TSO-Aviakhimu pry Kam`ianetskomu INO [The center of Osoaviakhim at Kamianets IPE]. *Chervonyi kordon*. 92 (14 serpnia), 3. [in Ukrainian].

Pahiria, O. Diialnist oboronnykh orhanizatsii v SRSR u 1920–1940-kh rr. [The activities of defence organizations in the USSR in the 1920s-1940s.]. Retrieved from <http://www.territoryterror.org.ua/uk/publications/details/?newsid=616>. [in Ukrainian].

Pykha, D. D. (1967). Patriotychni tovarystva spryiannia Chervonii armii ta oboroni SRSR na Ukraini (Do 40-richchia Tsoaviakhimu) [Patriotic Societies of Assistance to the Red Army and Defense of the USSR in Ukraine (To the 40th Anniversary of Osoaviakhim)]. *Ukrainskyi istorychnyi zhurnal*, 1, 122–124. [in Ukrainian].

Reifman, K. (1928). Shcho treba vypravyty (TSO-oseredok, pry Kam. INO) [What should be corrected (Osoaviakhim at Kamianets IPE)]. *Chervonyi kordon*, 118 (13 zhovtnia), 7. [in Ukrainian].

Svystovych, S. (2007). Systema radianskykh hromadskykh obiednan Ukrainskoi SRR u 20-30-ti roky KhKh stolittia [The system of Soviet civic associations of the Ukrainian SSR in the 1920s and 1930s]. *Problemy istorii Ukrainy: fakty, sudzhennia, poshuky: zb. nauk. pr.*, (16), 16–26. [in Ukrainian].

Statut Tovarystva Pryiateliv Khemychnoi oborony y Khemychnoi promyslovosti SRSR («Dobrokhem SRSR») [Statute of the Society of Friends of the Chemical Defense and the Chemical Industry of the USSR ("Dobrohem of the USSR")]. (1925). *Chervonyi kordon*, 78 (29 sichnia), 2. [in Ukrainian].

Tsentralnyi derzhavnyi arkhiv vyshchykh orhaniv vlady i upravlinnia Ukrainy [Central State Archives of Supreme Bodies of Power and Government of Ukraine]. [in Ukrainian].

Shakhmardanben, V. (1925). V Kam`iantsi. Den Aviakhimu v Kam`iantsi [In Kamianets. Day of Aviachem in Kamianets]. *Chervonyi kordon*, 127 (19 lypnia), 4. [in Ukrainian].

Shvarts, I. (1924). Dobrokhem i studentstvo [Dobrohem and students]. *Student revoliutsii*, 6, 27–29. [in Ukrainian].